

TALOUSARVIO 2020

TALOUSSUUNNITELMA 2020-2022

HKLjk 22.8.2019

22.8.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintaympäristön muutoksien vaikutukset	2
2. Kaupunkistrategian ja sen tavoitteiden toteuttaminen HKL:llä	3
3. HKL:n tavoitteet taloussuunnitelmavuosille 2020-2022	6
4. Käyttötalous, rahoitus ja vaikutus kaupunkiin 2020-2022	7
5. Investointisuunnitelma 2020-2029	16
6. Henkilöstösuunnitelma 2020-2022	18

TAULUKOT

4.1. HKL:n tuloslaskelma 2018-2022	12
4.2. HKL:n rahoituslaskelma 2018-2022	13
4.3. HKL:n tunnusluvut 2018-2022	14
4.4. HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon 2018-2022	15
4.5. Erittely kaupungin tuesta 2020-2022	15
5.1. HKL:n investoinnit omaisuussalkuittain vuosina 2020-2029	16
5.2. HKL:n suurimmat investoinnit vuosina 2020-2029	17
6.1. HKL:n henkilöstösuunnitelma 2019-2022	18

22.8.2019

---

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIEN VAIKUTUKSET

1.1. Merkittävät muutokset ja niiden vaikutus

HKL:n toimintaan vaikuttavat merkittävimmät toimintaympäristön muutokset koskevat sekä joukkoliikenneinvestointien ajoittumista että liikenteen operointiliiketoiminnan kustannustehokkuutta.

HKL mahdollistaa Helsingin seudun väestökasvun hallitun etenemisen ja kaupunkirakenteen tiivistämisen toteuttamalla onnistuneesti lukuisia yhteiskunnalle tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluita.

Väestönkasvu ja tiivistyvä kaupunkirakenne ennustavat joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvua lähivuosille. HKL vastaa näihin tarpeisiin useilla eri hankkeilla, kuten Raide-Jokeri, Kruunusillat, Kalasataman raitiotie ja Länsimetron jatkuminen Kivenlahteen. Nämä lisäävät merkittävästi HKL:n kalusto-, kuljetaja- ja kunnossapidon kapasiteetin tarvetta.

Väestön ikääntyminen sekä monimuotoisuuden lisääntyminen kasvattaa vaatimuksia joukkoliikennepalvelujen esteettömyydelle, opasteiden selkeydelle sekä korostaa turvallisuuskysymyksiä entistä näkyvämmiin. HKL:n osalta tämä tarkoittaa panostusta asema- ja pysäkkiympäristöjen sekä kaluston viihtyisyyteen ja esteettömyyden lisäämiseen. Sekä valtakunnalliset että kaupungin tiukentuvat ympäristötavoitteet asettavat uusia vaatimuksia esim. uusiutuvan energian hankintaan, energia- ja materiaalitehokkuuteen. Näiden huomiointi esim. infrahankkeissa mahdollisesti muuttaa niiden kustannusrakennetta.

Tavoitteenamme on, että myös jatkossa HKL:n hanke- ja teknologiaosaamisen korkean tason ja kustannustehokkuuden ansiosta pääkaupunkiseudun raitio- ja metroliiikennehankkeet ovat yhteiskunnalle kannattavinta toteuttaa HKL:n toimesta.

1.2. Arvio kysynnän ja tarjonnan muutoksista

Metroliiikenteessä varaudutaan jatkamaan Tapiolaan päättyvien junien liikenne Matinkylään asti ruuhka-aikana vuonna 2020. Lisäksi metroliiikennettä on tarkoitus tihentää arki- ja lauantai-iltaisoin noin kello 20-21 sekä hieman aikaistamaan sunnuntaiaamujen liikenteen aloitusta. Länsimetron jatko Kivenlahteen toteutuu suunnittelukauden jälkeen. Oletuksena on, että vyöhykehinnointelu lisää metroliiikenteen käyttöä Espoossa.

Raitioliikenteen ajokilometrit nousevat vuodesta 2019 vuoteen 2022 noin 4 %:lla. Vuonna 2020 Hämeentien perusparannus aiheuttaa vielä muutoksia raitioliikenteessä.

22.8.2019

Vuonna 2021 on tarkoitus ottaa käyttöön Hernesaaren raitiotien 1. vaihe Hieta-lahti-Eiranranta. Vuonna 2021 varaudutaan myös Ilmalan raitiotien ja Atlantinkadun raitiotien käyttöönottoon.

Vuonna 2022 Jätkäsaaren raitiolinjasto täydentyy, kun Bunkkerin kääntöpaikka otetaan käyttöön ja linjoja jatketaan kääntöpaikalle.

1.3. Vaikutusarviointi

Lisääntyvä ja esteetön joukkoliikenne mahdollistaa kaikkien sujuvan liikkumisen ikään, kuntoon ja sosiaaliseen asemaan katsomatta. Erityisesti pyöräilypalvelujen kehittäminen muun joukkoliikenteen kehittämisen lisäksi edesauttaa ja tukee kaupunkilaisten hyvinvointia ja sujuvaa liikkumista.

HKL:n merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat positiivisia. HKL tuottaa kestävän liikkumisen palveluja, joiden avulla tuetaan Helsingin seudun kaupunkirakenteen tiivistämiseen liittyvien sekä hiilineutraaliuden ja muiden ympäristötavoitteiden saavuttamista. HKL:n käyttämä liikennöintisähkö on uusiutuvaa ja rai-deliikenne vähentää liikenteestä aiheutuvaa melua ja sekä parantaa ilmanlaatua.

2. KAUPUNKISTRATEGIAN JA SEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN HKL:llä

2.1. Kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttaminen HKL:llä

Maailman toimivin kaupunki

- HKL:n johtamisjärjestelmä ja sen omat strategiset tavoitteet perustuvat vahvasti jatkuvaan parantamiseen niin tuottavuuden, asiakaspalvelun kuin johtamisenkin osalta. Keräämme ja analysoimme aktiivisesti toiminnastamme saatua palautetta ja kehitämme palveluitamme ja toimintatapojamme näiden perusteella.
- HKL on edelläkävijä kaupunkilaisten arkea helpottavien liikkumispalveluiden kehittäjänä ja tuottajana.
- Toimiva joukkoliikenne on kaupungin toimivuuden, viihtyisyyden ja sujuvuuden keskiössä. HKL kehittää joukkoliikenteen palveluja matkustajan matkaketjun sujuvuuden ja mukavuuden näkökulmasta kokonaisuutena, yhdistämällä joukkoliikenteen infran – asemien, pysäkkien ja pysäköintialueiden palvelut saumattomasti osaksi liikkumista raitiovaunulla, metrolla tai pyöräillen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi metroasemilta saatavien palvelujen laadun ja määrän lisäämistä.
- HKL panostaa esteettömyyteen joukkoliikenneinfrassa ja liikennevälineissä.
- HKL tarjoaa tilojaan monimuotoisten kulttuuritoimijoiden käyttöön luodakseen helposti saavutettavia kulttuurikohtaamisia.
- HKL tukee nopeiden kokeilujen kulttuuria ja tutkii aktiivisesti erilaisia keinoja lisätä joukkoliikenteen houkuttelevuutta digitaalisten palvelujen avulla.

22.8.2019

Kestävän kasvun turvaaminen

- Tavoitteenamme on, että myös jatkossa HKL:n hanke- ja teknologiaosaamisen korkean tason ja kustannustehokkuuden ansiosta pääkaupunkiseudun raitio- ja metroliikennehankkeet on yhteiskunnalle kannattavinta toteuttaa HKL:n toimesta.
- HKL mahdollistaa Helsingin seudun väestökasvun hallitun etenemisen toteuttamalla onnistuneesti lukuisia yhteiskunnalle tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluita.
- HKL osallistuu aktiivisesti seudullisten kehityshankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen, kuten Vihdintien bulevardisointi, Malmin ja Tuusulantien pikaraitioteiden toteuttamisen edellytysten selvittäminen, Kalasataman raitiotien toteuttaminen sekä kantakaupungin raitiotieverkon kehittäminen.
- Tämän lisäksi HKL kehittää kokonaisvaltaisesti Helsingin liityntäpysäköintiverkoston palveluja kokonaisuutena ja entistä käyttäjälähtöisemmiksi. Näin mahdollistetaan yksityisautolla ja joukkoliikennettä hyödyntävien matkojen yhdistäminen kokonaisuudeksi, vähennetään kuormitusta keskustan liikenneverkolla ja houkuttelee yhä suurempi osa uusistakin kaupungin asukkaista joukkoliikenteen käyttäjiksi.

Uudistuvat palvelut

- HKL edistää pyöräilyä kaupungissa mm. vastaamalla kaupunkipyöräpalvelun sujuvuudesta ja edelleen kehittämistä. Samalla kehitämme muun pyöräilyn palvelutasoa mm. pyöräkeskusten ja pyörien liityntäpysäköintipaikkojen lisäämisen kautta.
- HKL toteuttaa suunnitelman mukaisesti sähköbussien latausinfra Helsingin alueella ja tutkii mahdollisuuksia edistää sähköautojen latauspisteiden lisäämistä liityntäpysäköintialueillaan.
- HKL lisää aurinkosähkön hyödyntämistä varikoillaan.
- HKL perustehtävä kestävä liikenteen, erityisesti raidejoukkoliikenteen tuottajana ja operaattorina toteuttaa suoraan kaupungin ilmasto- ja muita ympäristötavoitteita. Käytämme liikenteen sähkön lähteenä vain uusiutuvaa energiaa.

2.2. Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan

Tilikauden tulokseen liittyvä mittari kytkeytyy kaupunkistrategian vastuullisen taloudenpidon alateemaan ”taloudellisesti kestävä kehitys”.

HKL:n sitovista tavoitteista liikennöinnin luotettavuutta kuvaavat mittarit kytkeytyvät useisiin kaupunkistrategian kestävä kasvun turvaamiseen liittyviin alateemoihin kuten ”yleinen viihtyisyys ja turvallisuus”, ja ”ekologisesti kestävä kehitys”. HKL:n tavoitteena on varmistaa joukkoliikenteen toimivuus. Toiminnan ta-

22.8.2019

---

voitteena on operoinnin erittäin korkea luotettavuus sekä jatkuvasti kehittyvä palvelun mukavuus ja turvallisuus.

Asiakastyytyväisyyttä kuvaavat sitovien tavoitteiden mittarit liittyvät kaupunki-strategian uudistuvien palveluiden alateemaan ”asukaslähtöisyys ja osallisuus”. HKL kehittää palvelutarjontaansa asukaslähtöisesti ja kuntalaisia kuunnellen. HKL kerää laajasti ja monipuolisesti palautetta asiakkailta ja kehittää toimintaansa saatujen tulosten perusteella.

2.3. Henkilöstösuunnitelma

HKL:n henkilömäärä on keskimäärin 1363 henkilöä vuonna 2020. Vuodesta 2019 keskimääräinen henkilöstömäärä nousee 70 henkilöllä. Uusia raitio- ja metrokuljettajia ollaan palkkaamassa 34 henkilöä lisää. Myös kunnossapidon ja Inkan henkilöstömäärä kasvaa.

Henkilömäärä kasvaa myös vuosina 2021-2022. Suurimmat lisäykset kohdistuvat raitiovaunukuljettajiin.

2.4. Tilankäyttösuunnitelma

Tilankäytön tehostaminen on tunnistettu yhdeksi toiminnan kehittämisalueeksi ja HKL on kirjannut tavoiteohjelmaan osaksi omaisuuden hallinnan kehitysohjelmaa infra- ja kiinteistösuunnitelmien laadinnat, joissa omien tilojen käyttötarkoitus ja tulevaisuuden toimenpiteet tilojen osalta selvitetään. Suunnittelun tavoitteena on määrätietoinen omaisuuden hallinta sekä tehdä kriittinen tarkastelu tilojen käytön osalta.

Helsingin kantakaupungin raitiotievarikkojen kehittämissuunnitelma valmistui vuonna 2018. Kehittämissuunnitelmassa varaudutaan pitkän aikavälin kaupunkikehitykseen aina 2040-luvulle asti. Suunnitelman täytäntöönpanon valmistelun on tarkoitus edetä niin, että Ruskeasuon varikon rakentamisen on tarkoitus alkaa vuonna 2019. Koskelan varikon uudistaminen alkaa Ruskeasuon varikon käyttöönoton jälkeen. Vallilan raitiovarikosta on mahdollista luopua 2020-luvun puolenvälin jälkeen.

HKL tehostaa myös toimistotilojen käyttöä. HKL luopuu nykyisestä pääkonttorista Hakaniemessä ja uudistaa varikoiden tiloja niin, että pääkonttorista siirtyvä henkilöstö pystytään sijoittamaan nykyisille varikoille.

2.5. Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

HKL parantaa omaisuuden elinkaaren hallintaa sekä liikenneinfrastruktuurin sekä kaluston huolto- ja kunnossapitotoimien tehokkuutta, laatua ja dokumentointia käynnistämällä toiminnanohjausjärjestelmän hankinta perustuen valmisohjelmaan, jota räätälöidään mahdollisimman vähän. Selvitetään mahdollisuuksia parantaa ennakoivaa huoltoa anturoinnin ja data-analyysivälineiden avulla. Kehi-

22.8.2019

---

tetään talouden ja ydintoiminnan suoritteiden raportointia. Turvallisuuden hallintaa parannetaan viimeistelemällä metron tilannekuvajärjestelmä ja ottamalla käyttöön siihen liittyvät käyttö- ja tukipalvelut. Parannetaan henkilöstön työtyytyväisyyttä ja tehostetaan henkilöstön ja työnjohdon viestintää mobiilisovelluksella. Tehostetaan kuljettajakoulutusta ja kehitetään turvallisuusosaamista ajosimulaattoreilla. Parannetaan työtyytyväisyyttä laajentamalla etätyövälineiden käyttöä ja kokeilemalla työprosesseja parantavia paikasta tai laiteympäristöstä riippumattomia ratkaisuja. Parannetaan EU:n Tietosuoja-asetuksen mukaisia henkilötietojen käsittelyprosesseja ja ohjelmistoja yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

HKL:llä ei ole omia sähköisen asioinnin kehittämishankkeita. Vuodesta 2010 alkaen Helsingin seudun liikenne (HSL) on vastannut joukkoliikenteen sähköisen asioinnin järjestelmistä. Yhteistyössä HSL:n kanssa selvitetään asiakaspalautteiden käsittelyn kehittämistä ja saatavuustietojen jakelua kaupunkipyöriin ja liityntäpysäköintiin liittyen. Merkittävä osa HSL:n lippuautomaateista ja infonäytöistä sijaitsee HKL:n omistamissa ja hallinnoimissa kiinteistöissä ja kaupungin rakennuskehityshankkeissa, joissa HKL toimittaa HSL:lle kyseisten järjestelmien toimintaa mahdollistavia tietoteknisiä palveluita.

3. HKL:n TAVOITTEET TALOUSSUUNNITELMAVUOSILLE 2020-2022

3.1. HKL:n sitovat tavoitteet Helsingin kaupungin talousarviossa 2020

Vastuullinen taloudenpito

- Tilikauden tulos on vähintään nolla (0)

Kestävän kasvun turvaaminen

- Liikennöinnin luotettavuus raitio- ja metroluonteissa säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla

Raitioliikenne 99,84 % (toteuma 2018: 99,84 %)

Metroluonteissa 99,84 % (toteuma 2018: 99,84 %)

Uudistuvat palvelut

- Asiakastytyväisyys (liikennöitsijäarvosana) paranee vuodesta 2018 ja saavuttaa seuraavat tavoitetasot:
Raitioliikenne 4,03 (toteuma 2018: 4,01)
Metroluonteissa 4,05 (toteuma 2018: 3,90)

3.2. HKL:n muut toiminnalliset tavoitteet talousarviossa 2020

22.8.2019

HKL:n toiminnan perusta on ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Tavoitteenamme on kehittää työhyvinvointia mm. kehittyvien johtamiskäytäntöjen ja esimiestyön avulla. Työtapaturmien vähentämisen tavoitteemme on erittäin kunnianhimoinen.

- Henkilöstötyytyväisyyskyselyssä mitattu Johtamisen ja esimiestyön arvosana paranee.
- Vakavista työtapaturmista johtuvien sairaspöissaolopäivien määrä laskee 25 %.

Ympäristö

- HKL toimii sertifioitun ympäristöjärjestelmän mukaisesti.
- Ilmastonmuutosta hillitään käyttämällä uusiutuville energianlähteillä tuotettua energiaa.
- Ympäristökriteerien käyttöä hankintaprosesseissa lisätään.
- Materiaalihyötykäytettävän jätteen %-osuutta pyritään kasvattamaan.
- Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan energiansäästötoimintasuunnitelman mukaisesti.
- Energiakatselmuksia laaditaan suunnitelman mukaisesti. Nopean takaisinmaksuajan energiatehokkuustoimenpiteitä toteutetaan vuosittain.
- Uuden kaluston hankinnassa pyritään energiaa säästäviin teknisiin ratkaisuihin.
- Energian kulutuksen vähennetään kouluttamalla kuljettajia taloudelliseen, energiaa säästävään ajotapaan.
- Tavoitteena on 1 % vuotuinen energiansäästö HKL:n kiinteistömäärän energiankulutuksesta.
- Raideliikenteen energiansäästötoimintasuunnitelman tavoitteena on 1 % vuotuinen vähennys ajoindeksissä [MWh/milj. paikka-kilometriä].

Esteettömyys

- Raitiotiepysäkkien esteettömyysindeksi [%] paranee vuosittain.
- Raitiovaunukaluston esteettömyysindeksi [%] paranee vuosittain.

4. KÄYTTÖTALOUS, RAHOITUS JA VAIKUTUS KAUPUNKIIN 2020-2022

4.1. Käyttötalous 2020

Talousarviovuonna 2020 HKL:n tulostavoite on 0. Samalla tulostavoite on kaupungin talousarviossa sitova tavoite.

HKL:n liikevaihto on 223,6 (2019: 212,4) milj. euroa vuonna 2020. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

22.8.2019

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 57,3 (2019: 53,3) milj. euroa, metroluikenteestä 41,5 (2019: 41,9) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 4,1 (2019: 5,0) milj. euroa eli yhteensä 102,9 (2019: 100,1) milj. euroa. Raitioliikenteessä korvaustasoa nostaa uuden vaunukalustosta tulevat poistot ja korot, jotka HKL korvaa liikennöintikorvauksessa. Lauttaliikenteessä korvaustaso laskee, vuoden 2019 korvaustasoa nostaa lautan telakointi.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 84,8 (2019: 84,2) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen liikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 22,2 (2019: 14,3) milj. euroa. Tuel-la korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Länsimetron vastikekulut siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa nostavat kaupungin tukea vuonna 2020.
- Muista myyntituotoista 13,7 (2019: 13,7) milj. euroa, joka sisältää pääosin HKL:n laskutusta länsimetron ylläpidosta LM Oy:ltä.

Valmistusta omaan käyttöön on 6,4 (2019: 6,8) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä, vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksia sekä HKL:n hankepalveluiden ja Raide-Jokeri-hankkeen menot.

Liiketoiminnan muut tuotot, 20,5 (2019: 19,4) milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 20,1 (2019: 21,1) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 11,2 (2019: 11,9) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 43,4 (2019: 44,4) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 6,8 (2019: 7,8) milj. euroa, koneiden ja laitteiden kunnossapito ja huolto 6,2 (2019: 5,3) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 5,9 (2019: 6,1) milj. euroa, Suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 4,6 (2019: 5,4) milj. euroa, rakennusten korjaus, kunnossapito ja huolto 3,4 (2019: 3,2), rakennusten siivoukset 2,4 (2019: 2,5) milj. euroa ja muut ulkopuoliset palvelut 2,6 (2019: 2,6) milj. euroa. Muihin ulkopuolisiin palveluihin on budjetoitu kaupunkipyöräpalvelun palvelumaksut.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 58,7 (2019: 52,4) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 16,1 (2019: 14,4) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1 363 henkilöä vuonna 2019 eli 70 henkilöä vuotta 2019 enemmän. Palkoissa on huomioitu lomarahojen palautuminen normaaleiksi Kikyn jälkeen.

Talousarviovuonna poistot ovat 52,0 (2019: 46,9) milj. euroa. Poistotasoa nostaa uusien raitiovaunujen poistot 0,9 milj. eurolla. Myös esimerkiksi metroase-

22.8.2019

---

mien peruskorjaukset ja Pasilan keskustakortteliin liittyvien investointien valmistuminen lisäävät poistoja vuonna 2020.

Liiketoiminnan muut kulut ovat 27,9 (2019: 22,2) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa kuluissa suurin erä on vuokrat ja vastikkeet. HKL:n Länsimetro Oy:lle maksamat hoito- ja rahoitusvastikkeet nostavat vastikemenoja 5,0 milj. eurolla vuodesta 2020.

Lainojen korkokulut ovat 6,1 (2019: 5,5) milj. euroa vuonna 2020. HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 19,5 (2019: 19,5) milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HSL:ltä HKL:n liikevaihdossa.

HKL:n tulos ennen varauksia on -1,7 (2019: 2,5) milj. euroa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 1,1 milj. euroa ja poistoerojen vähennyksiä 2,9 milj. euroa.

4.2. Käyttötalous 2021-2022

Taloussuunnitelmavuodet 2021-2022 on suunniteltu vuoden 2020 rahanarvoon.

Vuosina 2021-2022 menoerissä on huomioitu tuottavuuden parantumistavoite. Tuottavuustavoitteet tarkentuvat kun HKL:n operatiivisen tehokkuuden kehittämisohjelman tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet tarkentuvat.

Henkilöstökulut nousevat vuosina 2021-2022. Kuljettajia palkataan raitioliikenteen laajennuksiin.

Vuosina 2021-2022 HKL:n poisto- ja korkomenot kasvavat selvästi. Myös Länsimetro Oy:lle maksettavat rahoitusvastikkeet nousevat vuosittain.

Vuosien 2021 ja 2022 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

4.3. Rahoitus 2020-2022

HKL nostaa uutta lainaa 140,0 milj. euroa vuosina 2020-2022. Lainaa nostetaan vaunukalustoinvestointien rahoittamiseen. Muiden investointien rahoitus hoidetaan kaupungin limiittitilin (yhdystilin) kautta. Yhdystilin saldo nousee 512,9 milj. eurolla vuosien 2020-2022 aikana ja tilin saldo on -640,3 milj. euroa 31.12.2022.

22.8.2019

Omavaraisuusaste on 38,0 % vuonna 2020, 32,0 % vuonna 2021 ja 27,6 % vuonna 2022.

4.4. Vaikutus kaupungin talouteen 2020-2022

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 5,8 milj. euroa vuonna 2020, 2,6 milj. euroa vuonna 2021 ja 0,6 milj. euroa vuonna 2022. HKL:n vaikutus kaupungin talouteen on esitetty taulukossa 4.4.

HKL maksaa peruspääoman tuottoa kaupungille siitä omaisuudesta, joka siirrettiin HKL:lle 1.1.1995, kun HKL:stä tuli liikelaitos. Peruspääoman tuottoprosentti on 9. HKL maksaa peruspääoman tuottoa 8,4 milj. euroa vuosittain 2020-2022.

HSL:n infrasopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa infraomaisuudesta laskennallista korkoa HSL:ltä. Saman koron HKL palauttaa suoraan kaupungille. HSL:n infrakorko, jonka HKL palauttaa kaupungille, on 19,5 milj. euroa vuonna 2020, 19,9 milj. euroa vuonna 2021 ja 21,0 milj. euroa vuonna 2022.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritelty, että infran pääomakuluista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti ja polkupyöräinfra. Kaupungin tukeen sisältyy myös Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, johon HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Vuodesta 2015 alkaen kaupunki on maksanut HKL:lle erillistä poistotukea noin 1,5 milj. euroa vuodessa. HSL:n infrasopimuksen mukaan vanha infraomaisuus, joka oli kirjanpidolliselta arvoltaan nolllilla 31.12.2009, mutta jolla oli käypää arvoa, poistettiin HSL:n infrakorvauslaskennassa viiden vuoden aikana 31.12.2014 mennessä. Tämä johti siihen, että HKL:n kirjanpidossa olevan vanhan infraomaisuuden todelliset poistot ovat suuremmat kuin HKL:n saama infrakorvaus vanhan omaisuuden poistoista HSL:ltä vuodesta 2015 alkaen. Kaupungin suoralla tuella korvataan todellisten poistojen ja HSL:n maksaman korvauksen erotus.

Länsimetron kaupunkin maksettavaksi tulee länsimetron infrakuluista se osuus, jota HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä. Suoraan kaupungin maksettavaksi länsimetron infrakustannuksista tulee nettona 9,2 milj. euroa vuonna 2020, 11,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 12,5 milj. euroa vuonna 2022.

22.8.2019

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 22,2 milj. euroa vuonna 2020, 25,8 milj. euroa vuonna 2021 ja 28,9 milj. euroa vuonna 2022. Taulukossa 4.5. on eritelty kaupungin suora tuki HKL:lle vuosina 2020-2022.

22.8.2019

	Tilinpäätös	Ennuste	Talousarvio	Taloussuunn	Taloussuunn
TULOSLASKELMA 1000 €	2018	2019	2020	2021	2022
LIKEVAIHTO					
Tuki kaupungilta	15 232	14 354	22 151	25 795	28 860
Liikennöintikorvaukset	96 887	100 139	102 891	107 969	110 868
Infrakorvaukset	76 681	84 156	84 835	85 663	88 437
Muut myyntitulot	11 657	13 718	13 722	13 586	13 452
	200 456	212 367	223 598	233 012	241 618
Valmistus omaan käyttöön	4 624	6 808	6 428	6 428	6 428
Liiketoiminnan muut tuotot	21 928	19 424	20 477	20 477	20 477
	26 552	26 232	26 905	26 905	26 905
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:					
Ostot tilikauden aikana	-19 270	-21 065	-20 055	-19 855	-19 656
Ulkopuoliset palvelut					
SLL-korvaus	-4 494	-5 400	-4 550	-4 550	-4 550
Muiden palvelujen ostot	-35 089	-39 004	-38 892	-38 529	-38 208
	-58 854	-65 468	-63 497	-62 933	-62 415
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-50 483	-52 409	-58 727	-59 843	-60 727
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-12 189	-12 556	-13 761	-14 189	-14 403
Muut henkilösivukulut	-2 380	-1 876	-2 339	-2 412	-2 448
	-65 052	-66 841	-74 828	-76 444	-77 578
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-43 250	-46 914	-52 048	-57 705	-61 659
	-43 250	-46 914	-52 048	-57 705	-61 659
Liiketoiminnan muut kulut					
Vuokrakulut	-22 784	-22 244	-27 062	-28 643	-29 885
Muut kulut	-1 663	-1 145	-846	-838	-829
	-24 447	-23 389	-27 908	-29 481	-30 714
LIIEYLIJÄÄMÄ	35 406	35 986	32 223	33 354	36 157
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	0	3	0	0	0
Muut rahoitustuotot	32	0	0	0	0
Korkokulut					
Kaupungin lainasta	-350	-2 149	-2 836	-3 571	-4 629
Muista lainoista	-3 592	-3 383	-3 225	-2 984	-2 822
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-19 093	-19 545	-19 465	-19 931	-21 011
Muut rahoituskulut	-18	-2	0	0	0
	-31 463	-33 519	-33 968	-34 928	-36 903
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 943	2 467	-1 746	-1 574	-746
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 943	2 467	-1 746	-1 574	-746
Varausten ja rahastojen muutokset					
Poistoeron muutos	-2 149	-1 193	2 889	2 819	2 742
Vapaaehtoisten varausten muutos	1 015	-77	-1 143	-1 244	-1 996
	-1 134	-1 270	1 746	1 574	746
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 809	1 197	0	0	0

4.1. HKL:n tuloslaskelma vuosina 2018-2022.

22.8.2019

RAHOITUSLASKELMA 1000 €	Tilinpäätös 2018	Ennuste 2019	Talousarvio 2020	Taloussuunnitelma 2021	Taloussuunnitelma 2022
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Tulorahoitus					
Liikelijäämä (-alijäämä)	35 406	35 986	32 223	33 354	36 157
Poistot ja arvonalennukset	43 250	46 914	52 048	57 705	61 659
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442	-8 442
Infrakorko	-19 093	-19 545	-19 465	-19 931	-21 011
Korkokulut kaupungin lainasta	-350	-2 149	-2 836	-3 571	-4 629
Muut	-3 578	-3 382	-3 225	-2 984	-2 822
Muut tulorahoituksen korjauserät	-11	0	0	0	0
	47 182	49 381	50 302	56 131	60 912
Investoinnit					
Investoinnit	-107 159	-154 841	-216 844	-303 933	-298 674
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	3 800	20 809	20 809	12 624
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 455		23 000		0
	-102 704	-151 041	-173 035	-283 124	-286 050
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-55 522	-101 660	-122 733	-226 993	-225 137
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikainen					
Kaupungilta saatujen lainojen lisäys	130 000	90 000	20 000	50 000	70 000
Kaupungilta saatujen lainojen vähennys	-1 988	-1 988	-9 210	-14 210	-15 321
Muilta saatujen lainojen vähennys	-13 085	-13 085	-13 085	-13 085	-13 085
	114 927	74 928	-2 295	22 705	41 594
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 490	0	0	0	0
Yhdistyvelkojen muutos, lis (+), väh (-)	-64 099	26 732	125 028	204 288	183 543
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	2 831	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-778	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	2 802	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	2 241	0	0	0	0
	-59 493	26 732	125 028	204 288	183 543
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	55 435	101 660	122 733	226 993	225 137
RAHAVAROJEN MUUTOS	-88	0	0	0	0
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	1	1	1	1	1
Rahavarat 1.1.	89	1	1	1	1
	-88	0	0	0	0

4.2. HKL:n rahoituslaskelma vuosina 2018-2022.

22.8.2019

TUNNUSLUVUT	Tilinpäätös	Ennuste	Talousarvio	Taloussuunnitelma	
	2018	2019	2020	2021	2022
Toiminnan laajuus					
Liikevaihto, milj. €	200,5	212,4	223,6	233,0	241,6
Liikevaihdon muutos, %	11,0	5,9	5,3	4,2	3,7
Tulos ja kannattavuus					
Liikevoitto, milj. €	35,4	36,0	32,2	33,4	36,2
Liikevoitto, %	17,7	16,9	14,4	14,3	15,0
Rahoitustulos, %	23,5	23,3	22,5	24,1	25,2
Kokonaispääoman tuotto, %	3,7	3,4	2,8	2,5	2,3
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,6	4,2	3,6	3,7	3,9
Rahoitus					
Omavaraisuusaste, %	46,6	42,4	38,0	32,0	27,6
Quick ratio	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1
Current ratio	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1
Muut tunnusluvut					
Henkilöstö	1 225	1 293	1 363	1 397	1 423
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	164	164	164	167	170
*) Tuottavuus (2017=100)	128	130	118	119	117
Paikkakilometrit, milj	4 193,0	4 279,7	4 247,1	4 298,0	4309,0
***) Paikkakilometrikustannus (€)	0,055	0,056	0,059	0,061	0,062

*) Tuottavuus raitio- ja metrol liikenteen painotettua paikkakilometri-indeksiä kohti

***) vuosien 2018 ja 2019 kustannukset oikaistu vuoden 2020 rahanarvoon hintatason muutoksella

4.3. HKL:n tunnusluvut vuosina 2018-2022.

22.8.2019

LIIKENNELAITOKSEN TALOUSARVION VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUSARVIOON

1000 €

	2018	2019	2020	2021	2022
Peruspääoman tuotto	8 442	8 442	8 442	8 442	8 442
Infran korkotulo	19 093	19 545	19 465	19 931	21 011
Tuki kaupungilta	-15 232	-14 354	-22 151	-25 795	-28 860
Netto	12 303	13 633	5 756	2 579	592
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	130 000	90 000	20 000	50 000	70 000
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	1 988	1 988	9 210	14 210	15 321
Pitkäaikaisen vieraan pääoman korko	350	2 149	2 836	3 571	4 629

4.4. HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon vuosina 2018-2022.

ERITTELY KAUPUNGIN TUESTA 2020-2022

1000 €

	TA20	TS21	TS22
Kaupungin suora tuki:			
- Poistotuki, 50 % infrainvestointien poistoista	7 285	8 686	10 703
- Poistotuki, lisäosuus 2015 alkaen	1 432	1 351	0
- Poistotuki Suomenlinnan poistot, vanha omaisuus	24	24	24
- Poistotuki juna-asemien poistot, vanha omaisuus	128	128	128
- Korkotuki, infran todelliset korot	1 608	2 166	3 037
- Länsimetro, kaupungin osuus vastikkeista	9 228	10 995	12 524
- Liityntäpysäköinti-infra	884	884	884
- Bussipysäkkiinfra	0	0	0
- Kaupunkipyörä	1 084	1 084	1 084
- Pyöräinfra	251	251	251
- Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus	225	225	225
Netto	22 151	25 795	28 860

4.5. Erittely kaupungin tuesta 2020-2022.

22.8.2019

5. INVESTOINTISUUNNITELMA 2020-2029

5.1. Investointisuunnitelma 2020-2029

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2020-2029. Investointien yhteissumma on 1 762,0 milj. euroa.

M€	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	yht.
Asemat	23	18	45	24	41	3	1	0	0	0	154
IT	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Liikennekalusto	17	51	66	57	27	73	60	100	102	12	565
Muu liikenneinfra	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	14
Muu tuotanto-omaisuus ja muut tilat	5	12	12	6	3	2	1	1	1	0	44
Rata- ja ratasähkö	137	192	150	99	59	91	92	58	14	5	896
Varikot ja valvomot	8	6	11	4	6	41	4	1	1	1	82
Yhteensä	196	283	286	191	137	211	159	162	119	18	1 762

5.1. HKL:n investoinnit omaisuussalkuittain vuosina 2020-2029.

5.2. Suurimmat investointikohteet 2020-2029

Vuosien 2020-2029 suurin yksittäinen investointihanke Raide-Jokeri –hanke, johon on varattu suunnitelmakaudelle 332,7 milj. euroa, johon sisältyvät uudet raitiovaunut 90,5 milj. euroa ja uusi varikko 55,5 milj. euroa sekä ratainvestoinnit 186,7 milj. euroa; ratavaraus sisältää vain Helsingin kaupungin osuuden vähennettynä valtionosuudella.

Kruunusillat-hankkeeseen on varattu suunnitelmakaudelle 316,8 milj. euroa. Liikennöintiä varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu 108,2 milj. euroa sekä rata- ja siltainvestointeihin sekä varikkoon yhteensä 208,6 milj. euroa.

HKL:n metron käytönohjauksen ja asetinlaitteiden uusimiseen on varattu suunnittelukaudella 160,3 milj. euroa. Metron kapasiteetin lisäämisen keinoista 2020-luvulla ollaan tekemässä esiselvitystä vuoden 2019 aikana.

Investointisuunnitelmassa on varauduttu Vihdintien bulevardiin käyttöönottoon suunnittelukaudella. Vihdintien pikaraitiotiehen on varattu kalustoiheen 156,5 milj. euroa vuosille 2025-2029.

Uusien metrovaunujen hankintaan on varattu yhteensä 178,5 milj. euroa. Uusiin metrojuniin, joilla on tarkoitus korvata nykyiset M100- ja M200 sarjan junat, on varattu 145,9 milj. euroa vuosille 2025-2029; vaunuhankinnan kokonaishintarvio on 245,0 milj. euroa. Nykyisen M300-sarjaan hankittavien 5 lisäjunan hankintaan on budjetoitu 32,5 milj. euroa vuosille 2020-2025.

Viikki-Malmin –pikaraitiotien suunnitteluun on budjetoitu yhteensä 7,0 milj. euroa vuosille 2023-2029.

22.8.2019

M€	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	yht.
Raide-Jokeri (sis. infra + varikko + kalusto)	70	100	92	54	4	2	11	0	0	0	333
Kruunusillat (sis. infra + varikko + kalusto)	10	30	25	28	53	106	51	11	2	1	317
Metron käytönohjaus ja asetinlaitteet	8	30	30	17	14	14	14	14	14	6	160
Vihdintien bulevardi (sis. infra + kalusto)	0	0	0	0	0	37	51	65	1	2	157
M400-metrojunat	0	0	0	0	0	25	0	34	85	2	146
Kalasadaman raitiotie (sis. Infra+kalusto)	13	17	24	16	9	1	1	0	0	0	79

5.2. HKL:n suurimmat yksittäiset investointikohteet vuosina 2020-2029.

5.3. Suurimmat investointikohteet 2020

Vuoden 2020 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokerin infran rakentaminen 59,5 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat Kalasadaman raitiotieinfra 12,9 milj. euroa, Sörnäisten metroaseman perusparannus 9,5 milj. euroa, Raide-Jokerin varikko 8,8 milj. euroa ja Kruunusilltojen ratainfra 7,7 milj. euroa sekä metrovaunujen peruskorjaukset 7,5 milj. euroa.

22.8.2019

6. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2019-2022

		Ennuste		TA		2021		2022	
		2019	2019	2020	2020	2021	2021	2022	2022
		MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV	MÄÄRÄ	HTV
TATO/	toimihenkilöt	98	97	78	77	72	72	71	71
HELI	tuntipalkkaiset	8	8	8	8	8	8	7	7
	Yhteensä	106	105	86	85	80	80	79	79
INKA	toimihenkilöt	70	69	84	83	89	89	97	96
	Yhteensä	70	69	84	83	89	89	97	96
KUPI	toimihenkilöt	61	61	66	66	66	66	66	66
	tuntipalkkaiset	290	287	297	295	297	303	310	309
	Yhteensä	351	348	364	361	364	370	377	375
LIIK	toimihenkilöt	143	143	173	173	156	156	151	151
	kuljettajat	615	580	649	614	700	665	712	677
	tuntipalkkaiset	7	7	7	7	7	7	7	7
	Yhteensä	765	730	829	794	863	828	869	834
KON		1	1	1	1	1	1	1	1
	Yhteensä	1 293	1 253	1 363	1 324	1 397	1 367	1 423	1 385

6.1. HKL:n henkilöstö vuosina 2019-2022.